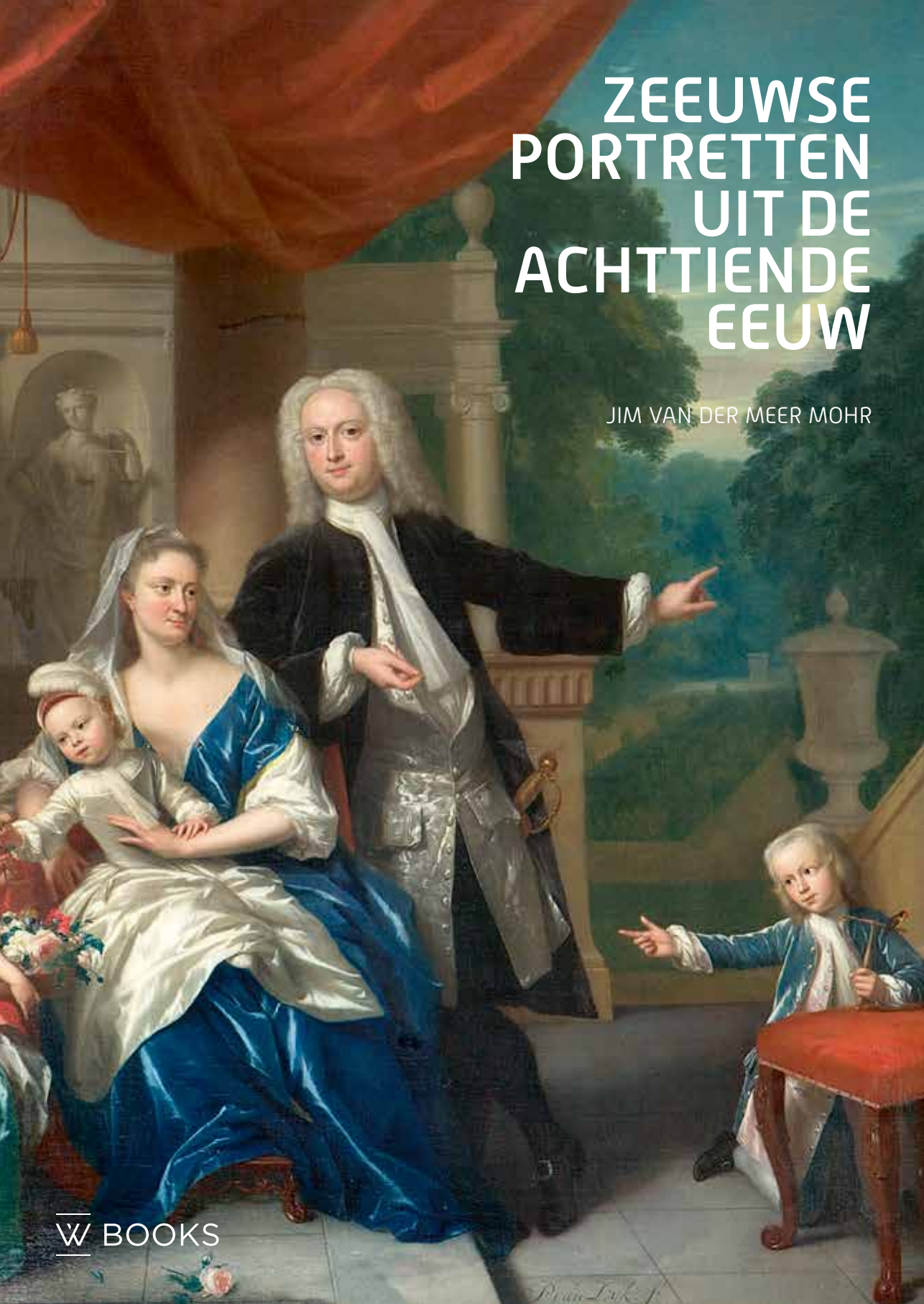




ZEEUWSE PORTRETten UIT DE ACHTTIENDE EEUW

JIM VAN DER MEER MOHR



WOORD VOORAF

De reeks tentoonstellingen met begeleidende publicatie onder de gezamenlijke titel *Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw* wordt deze keer voortgezet met een onderwerp dat buiten de kunsthistorische Zeeuwse Gouden Eeuw valt. Deze voorlopig eenmalige excursie heeft alles te maken met het onderzoek dat kunsthistoricus Jim van der Meer Mohr zo'n tien jaar geleden in opdracht van het Zeeuws Museum heeft uitgevoerd. In de collectie van het Zeeuws Museum en het Zeeuws Genootschap bevinden zich een kleine driehonderd portretten van Zeeuwen uit de 16de tot de 20ste eeuw. Die voor Van der Meer Mohr eerste 'kennismaking' heeft geleid tot een aantal publicaties, waarin hij aandacht schenkt aan enkele portrettisten die in de 18de eeuw in Zeeland actief zijn geweest.

De nu voorliggende publicatie bij de tentoonstelling *Zeeuwse portretten uit de achttiende eeuw* geeft een overzicht van de portretkunst in Zeeland in de hele 18de eeuw. Het is aan uitgever Johan de Bruijn te danken dat het onderzoek voor dit boek heeft geresulteerd in een expositie met begeleidende publicatie in de reeks die het Stadhuis museum sinds 2018 samen met WBOOKS realiseert.

Zeeuwse portretten uit de achttiende eeuw is een mooie aanvulling op datgene wat Frank van der Ploeg in 2020 in opdracht van het Stadhuis museum in expositie en begeleidende publicatie heeft gepresenteerd.

Voor mij persoonlijk is het bijzonder binnen dit project samen met het Stadhuis museum team te hebben mogen werken met kunsthistoricus, taxateur en 'Tussen Kunst en Kitsch-coryfee' Jim van der Meer Mohr, die ik vanuit mijn oude vakgebied – de munt- en penningkunde – tevens ken als bevlogen verzamelaar van én auteur over penningen.

Extra bijzonder is het dat Jims betovergrootvader mr. Pieter van der Meer Mohr van 1865 tot 1869 als rechter heeft gewerkt in het pand waarin nu het Stadhuis museum is gevestigd. Met recht wijken we dus voor deze keer in tijd af binnen de reeks tentoonstellingen en begeleidende publicaties rondom *Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw*.

Zierikzee, 2 juli 2025

Albert A.J. Scheffers
directeur-bestuurder
Stadhuis museum Zierikzee

DETAIL VAN PORTRET VAN DANIËL RADERMACHER
(1722-1803), SUZANNA LIBERTINA BOOGAERT (1734-1780)
EN HUN ZOONTJE SAMUEL RADERMACHER (1764-1793).
ZIE P. 55



INHOUD

Inleiding	6
De eerste decennia van de 18de eeuw	8
Portretten van Zeeuwen buiten Zeeland	14
Kwartierwapens	16
Philip van Dijk (1683-1753)	18
Jan Palthe (1717-1769)	32
Jean Henry Appelius (1721-na 1790)	44
De tweede helft van de 18de eeuw	62
Het regentenportret	78
Noten	85
Literatuur	92
Register	94
Colofon	96

DE EERSTE DECENNIA VAN DE 18DE EEUW

In de eerste helft van de 18de eeuw had zoals gezegd Philip van Dijk in Zeeland een groot deel van de portretmarkt in handen. Daarnaast zijn er echter toch ook enkele lokale kunstenaars in de eerste decennia van de 18de eeuw als portretschilder actief geweest.

De vroegst bekende 18de-eeuwse portretten die in Zeeland zijn gemaakt zijn van de hand van Jan Bodezon (?-1719/22), die in 1706 Hendrik Pookx (1649-1739) en diens echtgenote Maria van Waard (1655-1738) heeft geschilderd.¹⁰ [afb. 2 a en b] Bodezon was geen grote meester, zoals uit deze portretten blijkt. Hij heeft in 1687/88 zijn entreegeld bij het St. Lucasgilde in Middelburg betaald en zou in de jaren 1709-1711 de opdracht hebben gekregen om een groepsportret van 'dHr Overdeken' te schilderen.¹¹ Hendrik Pookx is blijkens het opschrift op het ovale portret 57 jaar oud. Hij was een zoon van een Middelburgse bakker en heeft zijn fortuin gemaakt als ijzerhandelaar, vooral met de handel op Afrika. Hij was eigenaar van de buitenplaats Hogerzaal bij Middelburg.¹²

Vervolgens zijn er een paar portretten overgeleverd van de hand van Dirk Vlietland [werkzaam eerste helft 18de eeuw]. Er is niet veel bekend van deze kunstenaar die in 1715

zijn entreegeld heeft betaald in het gilde te Middelburg. Volgens Nagtglas was hij 'in de eerste helft van de achttiende eeuw een zeer gezochte schilder te Middelburg, die vooral slaagde in het maken van portretten'. En vervolgt Nagtglas: 'Vlietland schijnt een braaf man te zijn geweest, doch in menig opzicht een kind van zijn tijd, waarin de schriften van EMANUEL SWEDENBORG indruk begonnen te maken'.¹³ Naast een anekdote over hoe hij terwijl hij de Bijbel zat te lezen bezocht zou zijn door de duivel, noemt ook Nagtglas verder geen biografische gegevens. Wel vermeldt hij enkele portretten in Oost-Indische inkt, die Vlietland van 1725-1727 gemaakt heeft van vijf 17de-eeuwse en één 18de-eeuwse regent. Deze tekeningen, die door Vlietland [met 't'] zijn gesigineerd, maken nu deel uit van de collectie van *Zelandia Illustrata*. De ovale portretten zijn op een papier weergegeven in een lijst waarop het familiewapen prijkt en op één na gaan ze terug op een 17de-eeuws voorbeeld. Een aantal portretten wordt geflankeerd door kwartierwapens. Uit 1725 dateert de portrettekening van Pieter de Huybert (1622-1696), secretaris der Staten en raadspensionaris van Zeeland, met aan weerszijden de kwartierwapens en bijgevoegd zijn handtekening.¹⁴ Ook



AFB. 2 A. JAN BODEZON, *PORTRET VAN HENDRIK POOKX*.
COLL. ZEEUWS GENOOTSCHAP, MIDDELBURG. (WERKFOTO)



AFB. 2 B. JAN BODEZON, *PORTRET VAN MARIA VAN WAARD*.
COLL. ZEEUWS GENOOTSCHAP, MIDDELBURG. (WERKFOTO)

uit 1725 dateert het portret van Caspar van Citters (1674–1732), secretaris en pensionaris van Middelburg, secretaris der Staten en raadspensionaris van Zeeland. Dit portret zal naar het leven getekend zijn.¹⁵ Uit 1726 dateren de portretten van Pieter de Vroe (?–1651), pensionaris van Vlissingen en secretaris der Staten van Zeeland, met bijgevoegd zijn handtekening,¹⁶ en dat van Jacob Verheye (1640–1718), secretaris en pensionaris van Zierikzee, afgevaardigde ter Generaliteit, secretaris der Staten en raadspensionaris van Zeeland.¹⁷ Deze laatste tekening lijkt terug te gaan op het 1717 gedateerde portret dat Philip van Dijk van Jacob Verheye heeft gemaakt. Uit 1627 dateert vervolgens het portret van Johan Boreel (1577–1629), pensionaris van Middelburg, secretaris der Staten en raadspensionaris van Zeeland, met zijn kwartierwapens aan beide zijden en bijgevoegd zijn handtekening.¹⁸ [afb. 4] Tot slot volgt de niet gesigneerde en gedateerde portrettekening van Adriaan Veth (?–1663), secretaris en pensionaris van Middelburg, secretaris der Staten en raadspensionaris van

Zeeland. Ter weerszijden zijn kwartierwapens en bijgevoegd is twee keer zijn handtekening.¹⁹ Gezien de identieke opzet en uitvoering kan deze portrettekening zonder meer ook aan Dirk Vlietland worden toegeschreven.

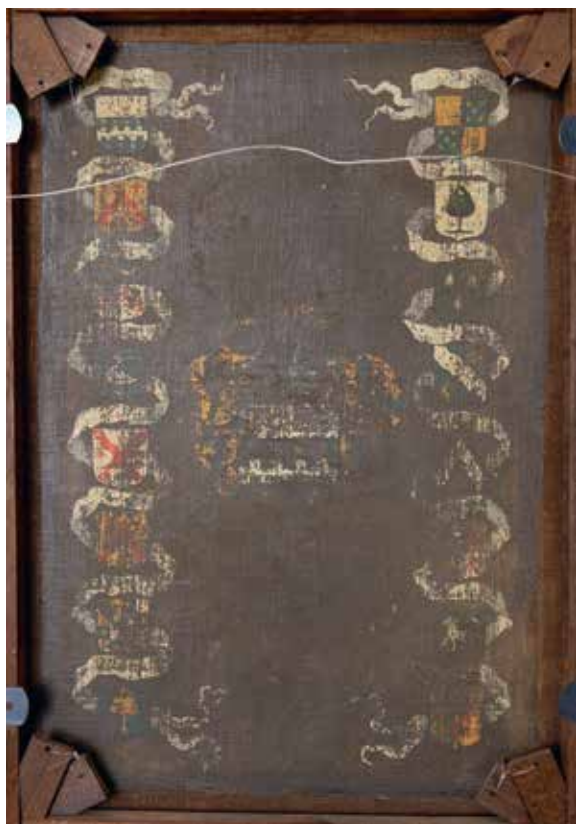
Als eerste twee van de olieverfportretten die Vlietland heeft gemaakt noem ik hier die van Nicolaas Steengracht (1699–1756) en diens echtgenote Anna Maria Spiering (1708–1747).²⁰ [afb. 3 a en b] Het portret van Steengracht is vrij stereotiep van opzet en toont hem als borststuk met zijn hand naar rechts wijzend en op de achtergrond een boekenkast. Deze opzet doet erg denken aan de portretten van de in de eerste helft van de 18de eeuw in Den Haag actieve portrettisten Johannes Vollevens II (1685–1758) en Harmanus Serin (1677–1756). Zijn vrouw Anna Spiering daarentegen is haast speels afgebeeld, als borststuk iets naar links kijkend. Gelet op de pruik van Steengracht zullen deze portretten in de jaren 1720 zijn geschilderd. Hoewel de stukken identiek van afmeting zijn en eender zijn gelijst, lijken zij, vooral omdat beide echtelieden elkaar niet aankijken, niet als

KWARTIERWAPENS

Op veel 18de-eeuwse portretten zijn al dan niet later aangebrachte familiewapens te zien, als enkel of als alliantiewapen. Dat is iets dat ook al in de 17de eeuw veel voorkomt. Niet zelden zijn die wapens later aangebracht op aanwijzing van een toenmalige eigenaar, vaak om hiermee de voornaamheid te onderstrepen of om de voorgestelden te kunnen identificeren. Een verschijnsel dat ik eigenlijk alleen van Zeeuwse portretten ken is het uitbundig afbeelden van kwartierwapens op de achterzijden van de portretten. Dit beperkt zich niet tot de 18de eeuw. Ook uit de 17de eeuw zijn er portretten bekend waarop al dan niet later aangebrachte kwartierwapens de achterkant sieren. Na doublering zijn veel van die kwartierwapens opnieuw aangebracht op het doubleerlinnen. Bij een jongensportret van Aernout van Citters (1714-1752), [zie afb. 22, p. 24] bleek echter nadat de doublering ervan was afgehaald nadat de kwartierstaten al op het oorspronkelijk linnen waren aangebracht. [afb. 11] Ook zijn er kwartierwapens bekend op de achterzijden van portretten die op paneel zijn geschilderd. Soms worden de kwartierwapens vergezeld van informatie over de voorgestelde. Kwartierwapens op lijsten zijn niet uitsluitend in Zeeland te zien, maar ook

daarvan zijn voorbeelden bekend. Eveneens prijken die wapens soms op grafmonumenten, zoals ik bij het grafmonument in Dreischor aangaf, waar zij ter weerszijden van de voorgestelde heren Ockersse en Mogge zijn aangebracht. Daarnaast ben ik bij diverse Zeeuwse families getekende kwartierstaten tegengekomen, die bijvoorbeeld gemaakt zijn ter gelegenheid van een huwelijk. Een mooi voorbeeld hiervan is de kwartierstaat die is opgesteld van Aernout van Citters en zijn vrouw Sara Jacoba Ockersse. Hierop prijken maar liefst alle 32 kwartierwapens! [afb. 12]

Naar wat de reden is waarom dit in het Zeeuwse zoveel voorkomt kan alleen gegist worden. Wellicht wilde men de onderlinge verwantschappen zo onderstrepen en tegelijkertijd de voorname afkomst benadrukken?



AFB. 11. ACHTERZIJDE VAN HET PORTRET VAN AERNOUT VAN CITTERS (ZIE AFB. 22), WAAR NA AFNAME VAN HET DOUBLEERLINNEN DE OORSPRONKELIJKE KWARTIERWAPENS TEVOORSCHIJN ZIJN GEKOMEN. PART. COLL., FOTO CARLA VAN DE PUTTELAAR.



AFB. 12. KWARTIERSTAAT VAN CITTERS-OCKERSSE MET 32 WAPENS, VERMOEDELIJK OPGESTELD T.G.V. HET HUWELIJK OP 2 APRIL 1737. PART. COLL., FOTO JOOP VAN PUTTEN.



AFB. 13 A EN B. ZILVEREN PENNING OP HET HUWELIJK VAN AERNOUT VAN CITTERS EN SARA JACOBA OCKERSSE, 2 APRIL 1737. OP DE KEERZIJDE O.A. DE WAPENS VAN CITTERS EN OCKERSSE. MAKER: MARTINUS HOLTZHEY. COLLECTIE ZEEUWS GENOOTSCHAP, MIDDELBURG.



AFB. 25. PHILIP VAN DIJK, *PORTRET VAN SAMUEL RADERMACHER (1693-1761) EN KLEINZOOON SAMUEL TREZEL (1749-1751)*. COLL. RCE, AMERSFOORT.



AFB. 26. JACOB HOUBRAKEN NAAR PHILIP VAN DIJK, *PORTRET VAN PIETER BODDAERT (1694-1760)*. COLL. ZEEUWS ARCHIEF/ZEEUWS GENOOTSCHAP, MIDDELBURG.

vergelijkbare ruimte heeft geplaatst als eerder Isaac Hurgronje. Ook hier is op de muur een wapen te zien, zij het nu van Middelburg en erachter een fasces. In het doorkijkje is ook weer een beeld van Vrouwe Justitia, nu niet met een zwaard maar met een weegschaal. Radermacher heeft zijn linkerhand op een boek met de titel *COSTUMEN VAN MIDDELBURG*. Samuel Radermacher was onder meer burgemeester van Middelburg en bewindhebber van de V.O.C. In 1734 heeft Van Dijk ook al een portret gemaakt van Samuel Radermacher, toen als pendant bij het portret van zijn vrouw Cornelia Boddaert (?-1747).⁶⁶

Evenals het portret van De Muncq is ook het portret dat Van Dijk in de jaren twintig heeft gemaakt van Pieter Boddaert (1694-1760), uitsluitend van een prent bekend.⁶⁷ [afb. 26] Boddaert behoorde tot de Middelburgse regenten en was advocaat te Middelburg en

griffier, later secretaris van de admiraliteit van Zeeland.

Dan nog een enkel woord over het grote groepsportret. Naast de portretten van 'grootvader met kleinkind' of 'moeder met kind' heeft Van Dijk ook een paar prachtige familiegroepen geschilderd. Zonder meer de fraaiste en wellicht het hoogtepunt uit zijn oeuvre, is dat van het gezin van Nicolaas Steengracht (1699-1756) en Anna Maria Spiering (1708-1747) en hun drie kinderen Cecilia Maria (1729-1779), Adriaan (1731-1770) en Johan (1727-1785).⁶⁸ Van Dijk heeft voor dit groepsportret uit 1733 alles uit de kast gehaald. De zijdeachtige glans op de blauwe japon van Anna Spiering en de japons van haar dochters is subliem. En hoe voornaam is niet de pose van vader Steengracht met onder zijn jas een lang zijden vest, terwijl ook nog net het gevest van zijn degen zichtbaar is. Als repoussoir is een gordijn



AFB. 27. PHILIP VAN DIJK, GROEPSPORET VAN NICOLAAS STEENGRACHT (1699-1756) EN ANNA MARIA SPIERING (1708-1779) EN HUN KINDEREN CECILIA MARIA, ADRIAAN EN JOHAN STEENGRACHT, 1733. COLL. STICHTING DUIVENVOORDE, VOORSCHOTEN.



AFB. 32 A. JAN PALTHE, *PORTRET VAN CORNELIS VAN CITTERS* [1717-1782], 1750. PART. COLL., FOTO JOOP VAN PUTTEN.



AFB. 32 B. JAN PALTHE, *PORTRET MARIA KIEN* (1694-1753), 1750. PART. COLL., FOTO JOOP VAN PUTTEN.



AFB. 33. JAN PALTHE, *PORTRET VAN ANNA CHRISTINA DE BYE* [1718-1760]. COLL. ZEEUWS GENOOTSCHAP. MIDDELBURG.



AFB. 34. JAN PALTHE, *PORTRET VAN GERARD VAN CITTERS* [1742-1795] ALS JONGEN, 1752. COLL. ZEEUWS GENOOTSCHAP, MIDDELBURG.



AFB. 35 A. JAN PALTHE, *PORTRET VAN JOHAN GUALTHERUS VAN DER POORT*, 1756. COLL. STICHTING DUIVENVOORDE, VOORSCHOTEN



AFB. 35 B. JAN PALTHE, *PORTRET VAN JOHANNA SUSANNA VAN DER MANDERE MET DOCHTER JOHANNA PETRONELLA VAN DER POORT*, 1756. COLL. STICHTING DUIVENVOORDE, VOORSCHOTEN

vonden de weg naar Palthe om zich in olieverf te laten vastleggen. Uit 1753 dateren de pendanten van Abraham Tulleken (1728–1784), schepen en raad van Middelburg, en zijn uit Leiden afkomstige vrouw Susanna Margaretha van Hoogenhouck (1729–1791).⁸³ [afb. 36 a en b] Mogelijk zijn deze twee portretten ter gelegenheid van hun huwelijk gemaakt. Tulleken heeft zich als jager laten afbeelden, met rechtsonder in beeld nog net de kop van zijn jachthond staande bij een muur waarop een fraaie reliëfvoorstelling is weergegeven met een doorkijkje in een park. Zijn vrouw staat eveneens in een park bij een tuinvaas met enkele putti. De twee portretten zijn gevat in de originele lijsten, waarop de familiewapens prijken.

In dit overzicht mag vervolgens vanzelfsprekend het portret dat Palthe in 1756 van Isaac Winkelman (1723–1796) heeft gemaakt niet ontbreken.⁸⁴ Winkelman was immers de

eerste president van het Zeeuws Genootschap. Verder was hij burgemeester van Vlissingen. Winkelman is hier als halfportret staand weergegeven met zijn hand op een plint, een vrij standaard pose die wij in de 18de eeuw veel vaker zien. [afb. 38] Uit 1756 dateren twee portretten die Palthe heeft gemaakt van Johan Gualtherus van der Poort en zijn vrouw Johanna Susanna van der Mandere en haar dochttertje Johanna Petronella van der Poort.⁸⁵ In 1751 had Van Dijk de twee echtelieden nog als pendanten weergegeven, maar kennelijk waren zij nu met hun dochter weer toe aan twee nieuwe pendanten. [afb. 35 a en b] In 1760 kreeg Appellius de opdracht om van hen een groepsportret te maken [zie afb. 50, p. 52]. In 1758 volgde de opdracht om een tweetal meer dan levensgrote dubbelportretten te maken van Johan Cornelis Lampsins, heer van Swieten, Baarland en Bakendorp en Oudelande (1716–1767), en zijn vader Apollonius Lampsins



AFB. 43 A. JEAN APPELIUS, *PORTRET VAN ISAAC HURGRONJE* (1724-1776). COLL. BODDAERT STICHTING, MIDDELBURG, FOTO STADHUISMUSEUM ZIERIKZEE.



AFB. 43 B, JEAN APPELIUS, *PORTRET VAN JOHANNA VAN DISHOECK* (1734-1767). COLL. BODDAERT STICHTING, MIDDELBURG, FOTO STADHUISMUSEUM ZIERIKZEE.

voor diens schilderwijze zijn vooral de bijzonder gedetailleerde weergave van de kanten manchetten, de fraaie stofvoering en fijne schildertoets.

Bij het in kaart brengen van het werk van Jean Appelius en vooral bij een poging te komen tot een chronologische ordening is het probleem dat Appelius vermoedelijk vaak op de achterzijde signeerde en dat zoals wel vaker voorkomt de oude doeken gedoubleerd zijn. Daarbij zijn veel signatures verloren gegaan, of niet overgenomen door de restaurator. Ook heeft hij niet al zijn portretten gedateerd. Wel zijn er diverse types portretten te onderscheiden, zoals losse borststukken en halfportretten, pendanten, familiegroepen en een groepje portretten die in een ovaal kader zijn geplaatst. In de collectie van de Middelburgse Boddaert

Stichting zijn twee pendanten, waarop Isaac Hurgronje, heer van 's Heer Arendskerke, Heinkenszand, Overzande etc. (1724-1776), en zijn vrouw Johanna van Dishoeck (1734-1767) ten voeten uit zijn afgebeeld. [afb. 43 a en b] Deze portretten zullen wellicht besteld zijn ter gelegenheid van hun huwelijk in Vlissingen in 1752. In dat geval zijn het de vroegst bekende werken van Appelius. Deze portretten hebben nog niet de verfijnde stijl die hem later is gaan karakteriseren, iets dat wellicht bevestigt dat het vroege werken zijn.

Isaac Hurgronje is ten voeten uit weergegeven, gekleed in een fraaie jas met kuitbroek, met zijn linkerhand rustend op een hoge wandelstok, met op de achtergrond het Huis Barbestein bij Heinkenszand. Zijn vrouw is zittend in een park afgebeeld, met op de tafel een schoothondje en



AFB. 44 A. JEAN APPELIUS, *PORTRET VAN JACOB HURGRONJE* [1694–1759], 1758. COLL. ZEEUWS MUSEUM, MIDDELBURG.



AFB. 44 B. JEAN APPELIUS, *PORTRET VAN ERKENRAAD SNOUCK* (1709–1770), 1758. COLL. ZEEUWS MUSEUM, MIDDELBURG.

naast haar op de grond een vaas met bloemen. Zij draagt een prachtige zijden jurk.¹⁰⁸ Isaac Hurgronje, zoon van Phenix Hurgronje en Maria Anna Amsincq, behoorde als schepen en raad van Vlissingen en onder andere gecommitteerde in de Provinciale Rekenkamer tot de notabelen van Vlissingen. Zijn vrouw Johanna van Dishoek kwam eveneens uit Vlissingen. Zij was een dochter van mr. Anthoni Pieter van Dishoek, heer van Domburg en Oudhuizen, vrijheer van onder andere Mijdrecht en Thamen, en Wilhelmina Damiana Wolfsdr. Nobeling. Het echtpaar Hurgronje–van Dishoek heeft drie kinderen gekregen die allen vlak na de geboorte zijn overleden. Na zijn overlijden in 1776 bleek Hurgronje, die inmiddels weduwnaar was, een groot legaat van £ 1000,- = Vls.¹⁰⁹ te hebben nagelaten, waaruit ‘aan iedere Jonge Dogter geboren alleen uit Burgers en opgezetenen van de Ambachtsheerlijkheid van Heinkenszand

die op en onder gemelde Ambachtsheerlijkheid hebben gewoond, den tijd van twaalf agter een volgende Jaren, Ledematen zijnde van den Hervormden Godsdienst, en van het een en ander behoorlijk doen blijken, wanneer in Huwelijk treden zes weken na de Solemnisatie van dien, des verzoekende, tot een douceur te verstrekken en te betalen Een Honderd Gulden eens’.¹¹⁰ Dit ruimhartige legaat is zonder twijfel ingegeven door het jonge overlijden van zijn kinderen.

Appelius was met deze portretten zichtbaar nog op zoek naar een eigen stijl, wat ook verklaart dat de verhoudingen van de voorgestelden ten opzichte van de achtergrond nogal apart zijn. Hoe dan ook kunnen deze werken naar mijn mening zonder meer aan Appelius worden toegeschreven. Wie weet was hij zelf niet erg tevreden over het resultaat, want er zijn mij behalve deze twee portretten geen

COLOFON

Zeeuwse portretten uit de achttiende eeuw verschijnt ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling in Stadhuismuseum Zierikzee, van 2 juli t/m 9 november 2025.

Uitgave

WBOOKS, Zwolle
info@wbooks.com
www.wbooks.com
i.s.m.
Stadhuismuseum Zierikzee
info@stadhuismuseumzierikzee.nl
www.stadhuismuseumzierikzee.nl

Tekst

drs. Jim van der Meer Mohr

Redactie

dr. Inge Bogers-Schipper
dr. Albert A.J. Scheffers

Vormgeving basislayout

Marinka Reuten

© 2025 WBOOKS ZWOLLE /
STADHUISMUSEUM ZIERIKZEE /
JIM VAN DER MEER MOHR
Alle rechten voorbehouden. Niets
uit deze uitgave mag worden ver-
veelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand,
of openbaar gemaakt, in enige vorm
of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën,
opnamen of op enige andere wijze,
zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft ernaar gestreefd
de rechten met betrekking tot de
illustraties volgens de wettelijke
bepalingen te regelen. Degenen die
desondanks menen zekere rechten
te kunnen doen gelden, kunnen zich
alsnog tot de uitgever wenden.

ISBN 978 94 625 8707 6
NUR 646

Boek en tentoonstelling zijn mede
mogelijk gemaakt door Cultuurfonds
Zeelandia, Familiefonds Hurgronje
en Ridderschap van Zeeland

De auteur is de volgende personen
en instellingen erkentelijk voor hun
bijdragen:

Janneke van Asperen, Rianne Bakker,
Inge Bogers-Schipper, Eric Bontekoe,
Chris Braat, Johan de Bruijn, Aernout
van Citters, Lodewijk van Citters †,
Eric Domela Nieuwenhuis, Charlotte
Ebers, Josephina de Fouw, Lodewijk
Gerritsen, Katie Heyning, Anna
Hooft Graafland, Nienke Jelles,
Karina Leijnse, Frank de Klerk,
Minke van Meerten, Froukje van
der Meulen, Norbert Middelkoop,
Tom van der Molen, Ilja Mostert,
Simone Nieuwenbroek, Frank van
der Ploeg, Carla van de Puttelaar,
Koen van Rooijen, Caroline van
Santen, Albert Scheffers, David
Schorer, Leen Schouls, Irene Storm
van Leeuwen, de diverse particuliere
bruikleengevers, Museum De
Lakenhal, Leiden, Kasteel Keukenhof,
Lisse, Stichting Duivenvoorde,
Voorschoten, Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed, Amersfoort, het
Koninklijk Zeeuwsch Genootschap
en het Zeeuws Museum, beide te
Middelburg.



Eerder verschenen in deze reeks:





In de achttiende eeuw liet de Zeeuwse elite zich graag en veel portretteren. De oogst van nog bekende portretten uit die periode is zeer groot. Families als Boddaert, Van Citters, Hurgronje (later Snouck Hurgronje), Van der Mandere, Ockersse, Radermacher, Schorer (later Radermacher Schorer) en Steengracht behoren tot de opdrachtgevers van die portretten. Tot het laatste kwart van de eeuw waren er echter bijna geen lokale portrettisten die de markt bedienden. Slechts enkele lokale schilders vervulden wat portretopdrachten, maar het waren vooral kunstschilders als Philip van Dijk uit Den Haag, Jan Palthe uit Leiden, de Duitser Jean Appelius en Aert Schouman uit Den Haag die naar Zeeland trokken om voor kortere of langere tijd de Zeeuwen op doek of paneel vast te leggen. Pas in het laatste kwart van de eeuw komen ook lokale portrettisten in beeld als Jan Pieter Bourjé, Jacob Perkois en Thomas Gaal.

In dit boek wordt er voor het eerst een overzicht gegeven van de portretschilders die in de achttiende eeuw in Zeeland actief waren en de Zeeuwen die zij hebben uitgebeeld.

Jim van der Meer Mohr is kunsthistoricus. Hij heeft tal van publicaties op zijn naam staan over onder andere portretkunst in Zeeland.

